

„Fenntarthatóság, hulladékgazdálkodás és környezetmenedzsment a faiparban
avagy Kutatástól a fejlesztésig” c. konferencia
Szombathely, 2019. november 6.

Környezetmenedzsment változatos eszköztárának bemutatása

dr. Polgár András (PhD habil.)

tanszékvezető, egy. adjunktus

Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar

Környezet- és Földtudományi Intézet

Környezetvédelmi Intézeti Tanszék

Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar környezetvédelmi kutatásai

1. Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézet
2. Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet
3. Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet
4. Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet
5. Idegen Nyelvi Központ
6. Kémiai Intézet
7. Környezet- és Földtudományi Intézet
8. Matematikai Intézet
9. Növénytani és Természetvédelmi Intézet
10. Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézet

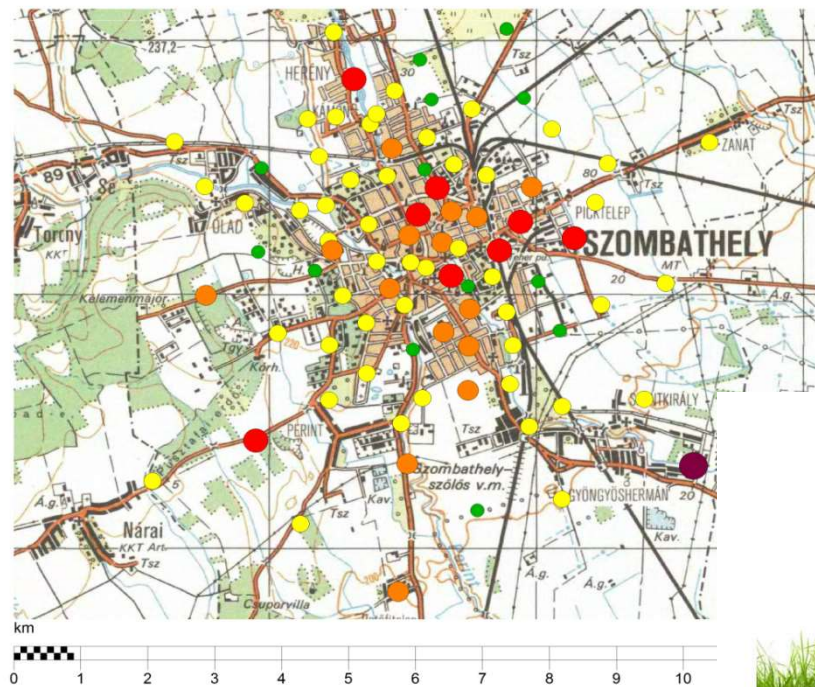
Környezet- és Földtudományi Intézet

- Erdészeti termőhelyfeltárás
- Talajvizsgálat
- Talaj tápanyagvizsgálatok
- Növényvizsgálatok
- Települési környezetvédelmi programok készítése és felülvizsgálata
- Életciklus-elemzés (LCA)
- Szénlábnyom számítás
- Környezetirányítási rendszer (KIR, ISO 14001) kiépítése, optimalizálása, tanácsadás
- KIR környezeti hatásértékelés, életciklus szemlélet
- Környezeti teljesítményértékelés (ISO 14031)
- Szakmai továbbképzések, tanfolyamok, workshopok tartása (belső audit, életciklus-elemzés, fenntarthatóság, környezeti hatásértékelés, környezeti teljesítményértékelés)

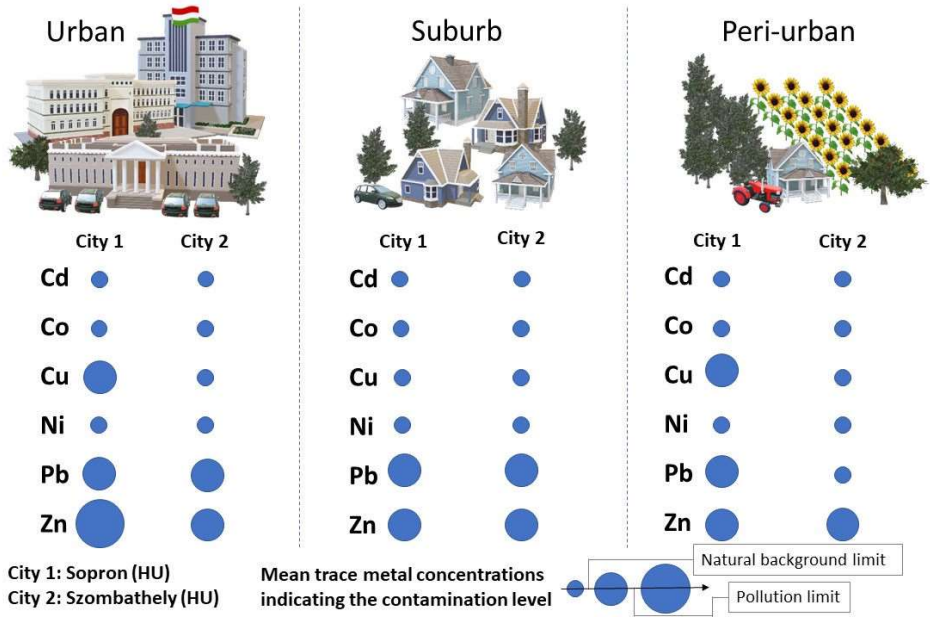

thinkstep
GaBi

Sopron és Szombathely összehasonlítása, talajállapot felmérés és felvehető toxikus elemtartalom vizsgálat

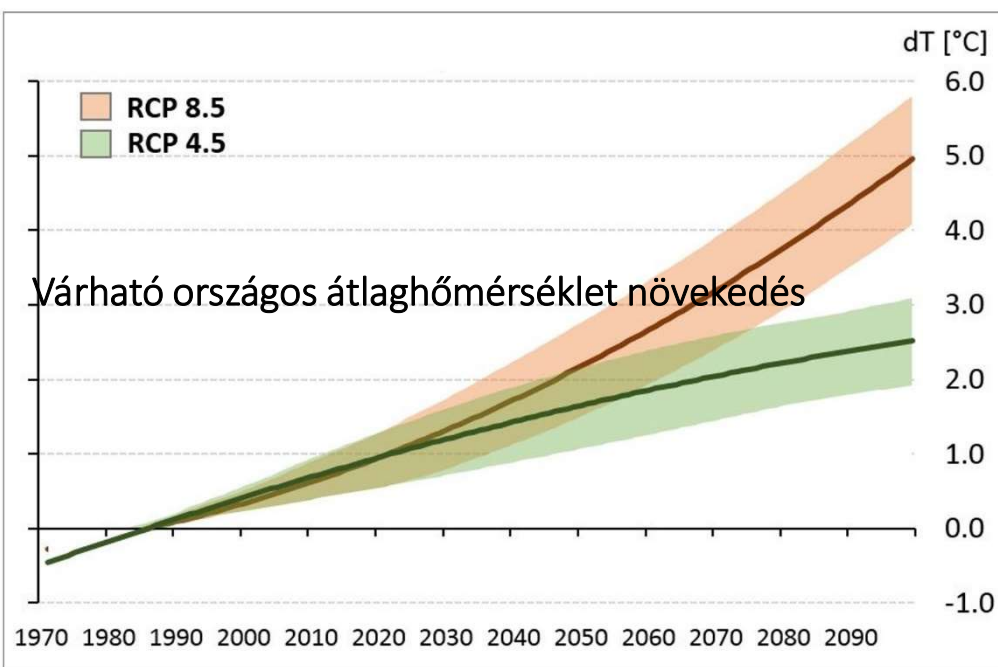

- A>
- A
- B
- C1
- C2
- C3

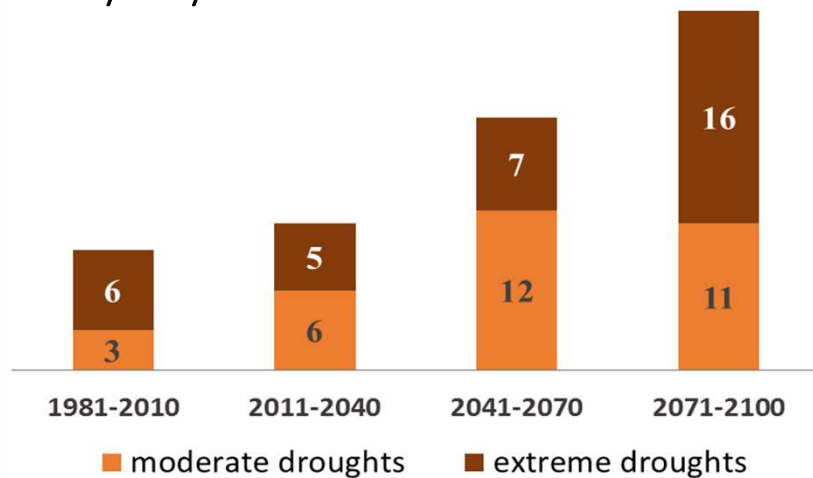

A. Horváth, P. Kalicz, A. Farsang, P. Balázs, I. Berki, A. Bidló (2018): Influence of human impacts on trace metal accumulation in soils of two Hungarian cities. *SCIENCE OF THE TOTAL ENVIRONMENT* 637-638:1197-1208

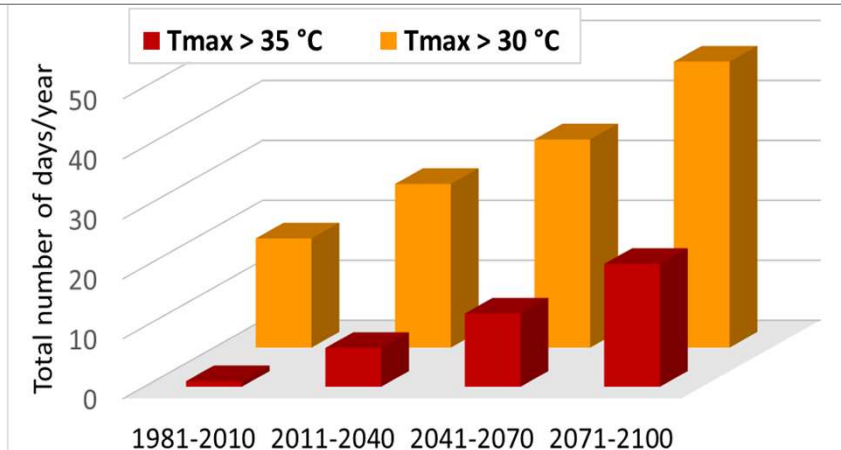
Éghajlati tendenciák értékelése, különös tekintettel az aszályok és a hőhullámok várható gyakoriságára

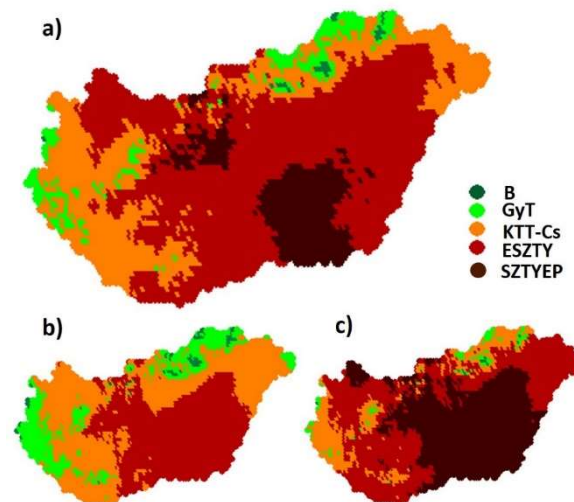
Aszályos nyarak száma

Hőmérséklet szélsőségek

Az erdészeti
klímakategóriák
várható
előfordulása
a 2021-2050-es
időperiódus
átlagában

Gálos B., et al. 2015. Climatic threats determining future adaptive forest management – a case study of Zala County. *Időjárás* 119(4): 425-441

Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézet

Zaj- és rezgésvédelem

Szakértői tevékenységek:

- környezeti helyzetfeltárás
- zaj- és rezgés kibocsátás, –terhelés mérése, értékelése, elemzése
- környezeti hatástanulmány zaj-, rezgés munkarészének elkészítése

Hulladékgazdálkodás- és kezelés

Integrált hulladékgazdálkodási rendszer:

- jogi, gazdasági, társadalmi, ökológiai vonatkozások
- ökonómiai értékelés
- kapcsolódó gyakorlati problémák

Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézet

Szennyvízkezelés

A szennyvízkezelés környezetvédelmi szerepe:

- környezeti hatások elemzése
- fontosabb ipari és kommunális szennyvizek tisztítási technológiáinak (mesterséges és természetközeli) vizsgálata

Környezetvédelmi technológiák

A környezetvédelem szakterületéhez kapcsolódó technológiai fejlesztések:

- műszaki,
- környezetgazdálkodási és
- környezetszociológiai aspektusai;

Energiagazdálkodás

Ökoenergetika

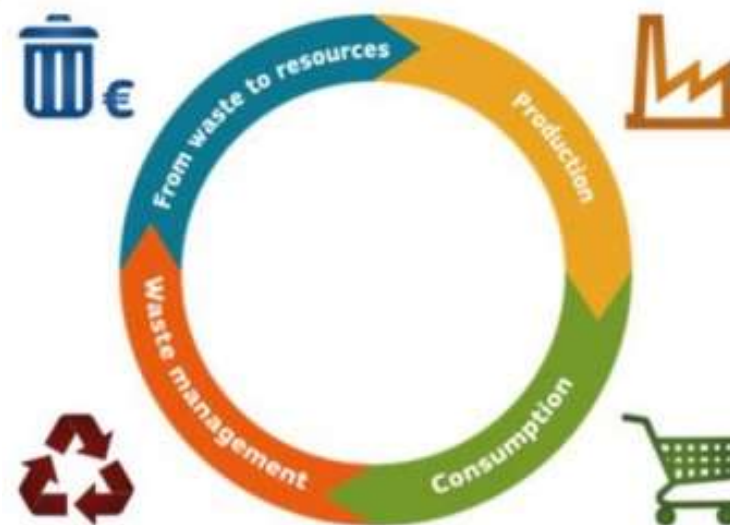
Környezetmenedzsment fenntarthatósági alapjai

Gazdasági és környezeti motívumok majdnem egyensúlyban (Tóth 2002)

Környezetmenedzsment fenntarthatósági alapjai

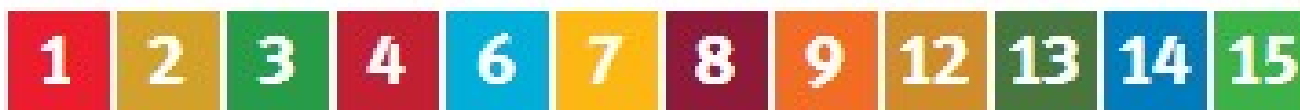

(Európai Bizottság 2016)

Környezetmenedzsment fenntarthatósági alapjai

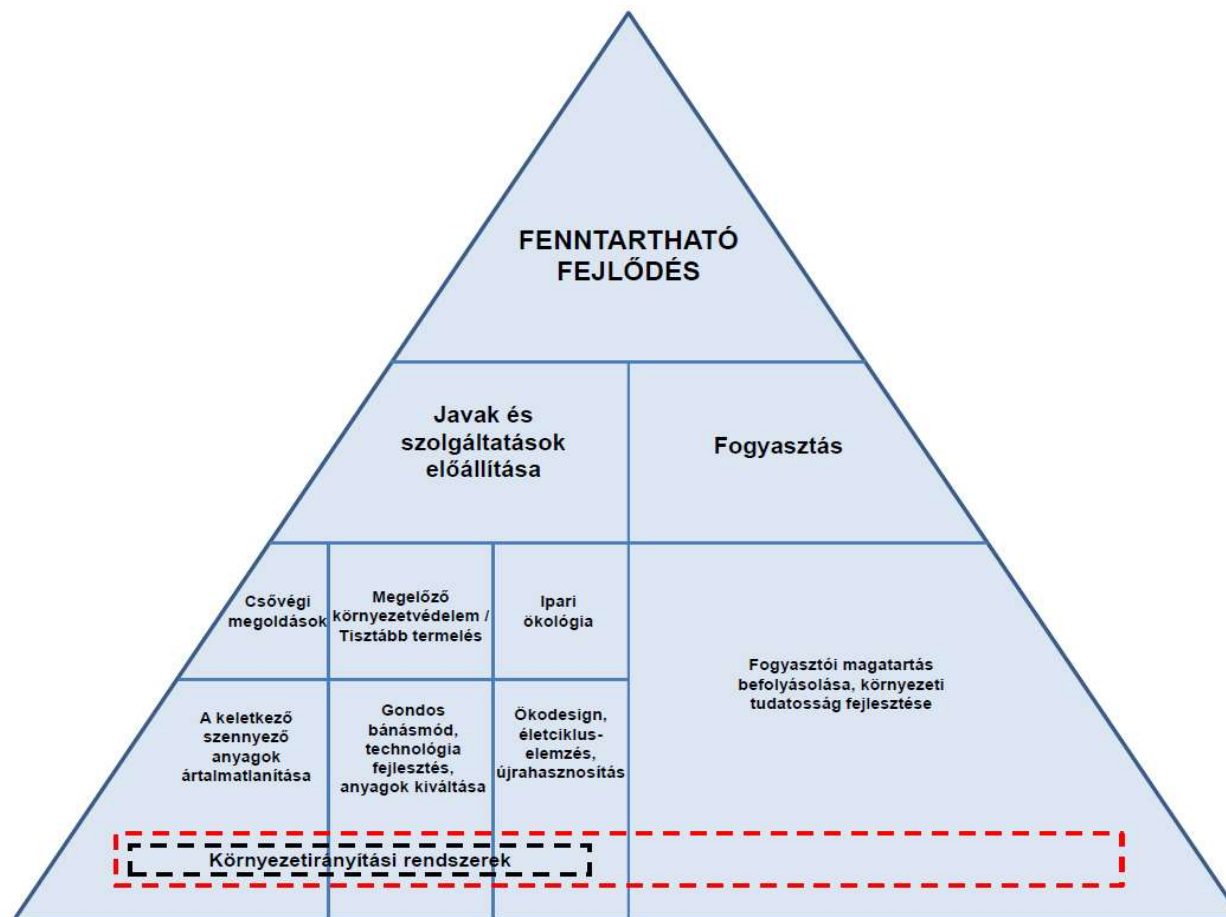
<http://ensz.any.hu/a-2030-fenntarthato-fejlodesi-keretkormendszer-agenda-2030->

Az ISO 14001 szabvány szerinti Környezetközpontú Irányítási Rendszer alkalmazásának egyes SDG-khez való hozzájárulása

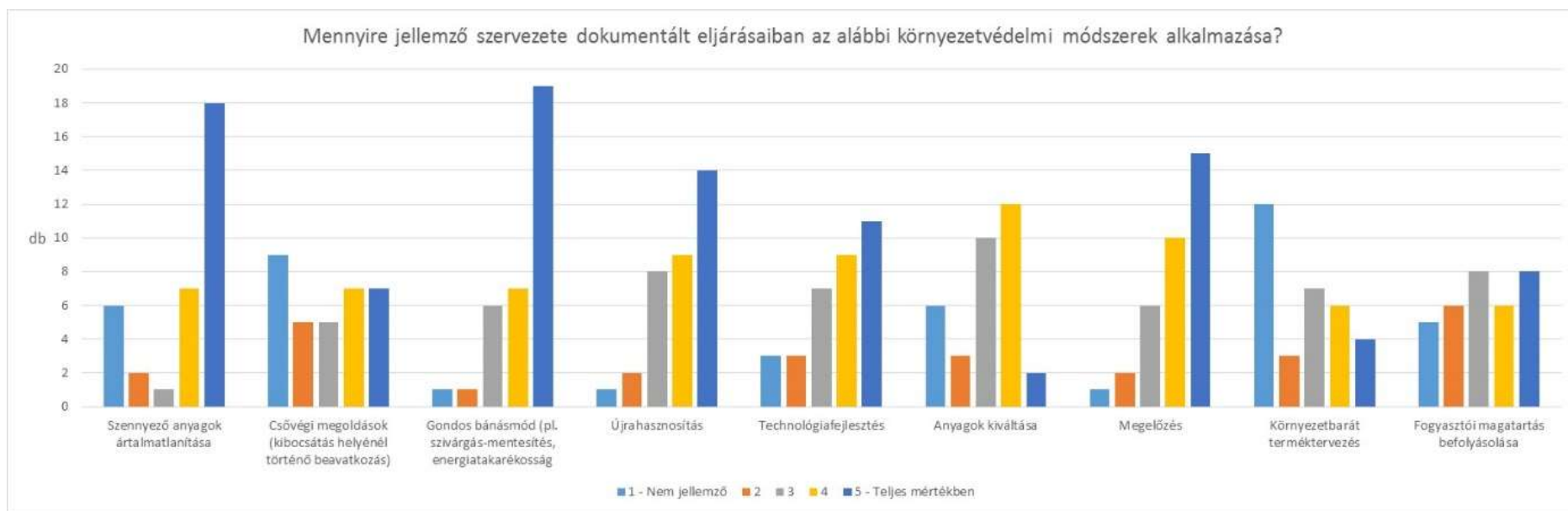
(<https://www.iso.org/standard/60857.html>)

Környezetmenedzsment eszköztár

A környezetvédelmi felfogások és kapcsolatuk a KIR szerepének kiszélesítésével (Zilahy (2001) nyomán (pirossal Polgár (2011) változtatások) saját szerkesztés)

Környezetvédelmi módszerek

Környezetvédelmi módszerek alkalmazása a soproni gazdálkodó szervezetek gyakorlatában (Polgár 2018)

Környezettudatos vállalatirányítás

A környezettudatos irányítás gyakorlati módszerei közé tartoznak többek között az alábbiak:

- Külső fél által tanúsítható környezetközpontú irányítási rendszerek (KIR) alkalmazása.
- Környezeti auditálás és tanúsítás.
- Dolgozók képzése, ösztönzése a környezet és egészségkímélő magatartásra.
- Szállítási és egyéb logisztikai rendszerek átalakítása.
- Hulladékminimalizálás, energiaracionalizálás, szennyezés-megelőzés, tisztább technológiák.
- Életciklus elemzés.
- Környezeti teljesítmény.
- Környezeti költségszámítás.
- Környezeti jelentések.
- Ökokontrolling.
- Ökológiai könyvvitel.
- Ökomarketing.
- Környezetbarát termékek, ökocímkék.
- Környezetbarát terméktervezés (ökodesign).
- Ipari ökológia.
- Ökoszponzorálás.
- Környezeti tanácsadás.
- Környezetbarát irodák stb..

Az eszköztár folyamatosan bővül.

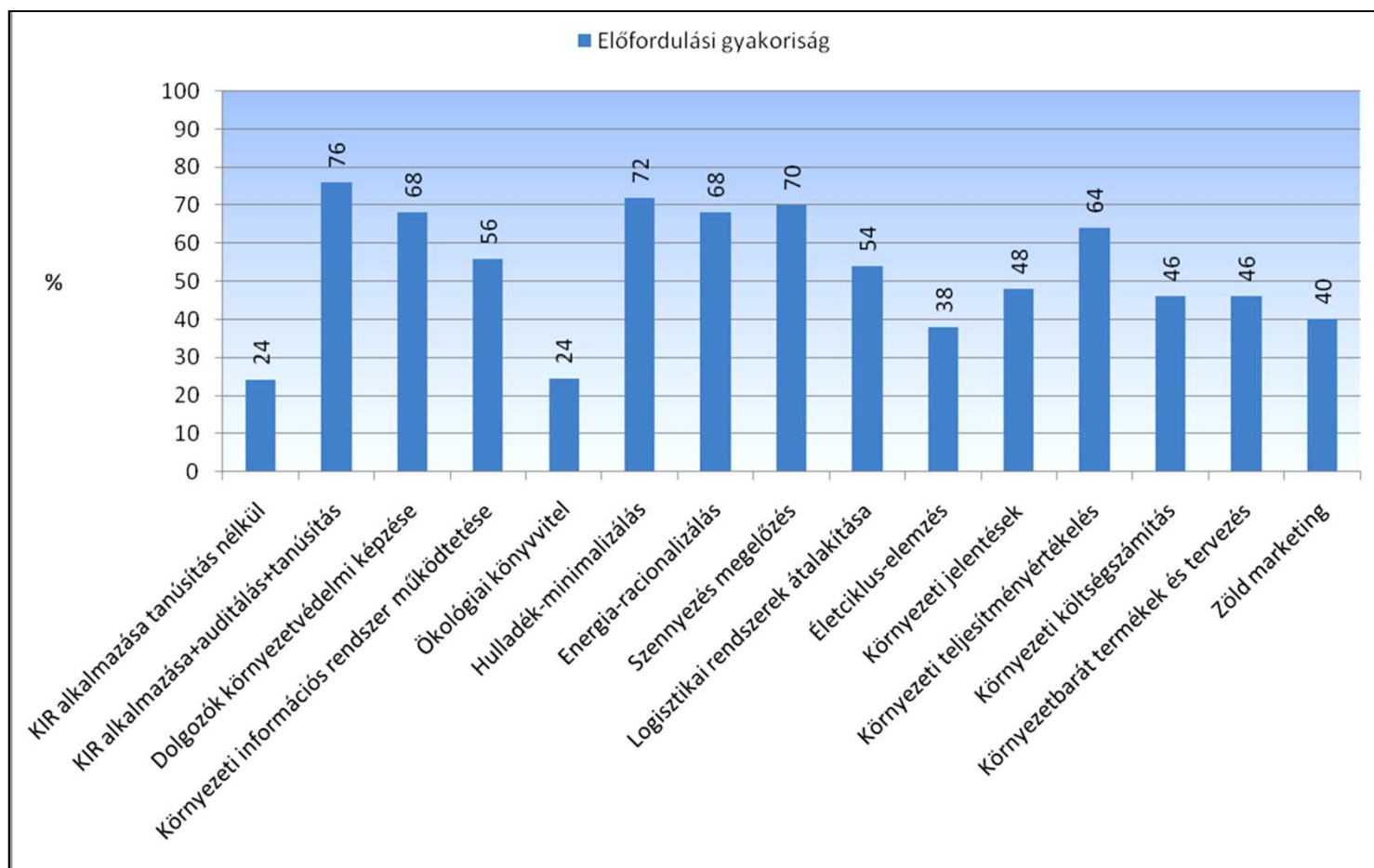

Környezettudatos vállalati irányítás

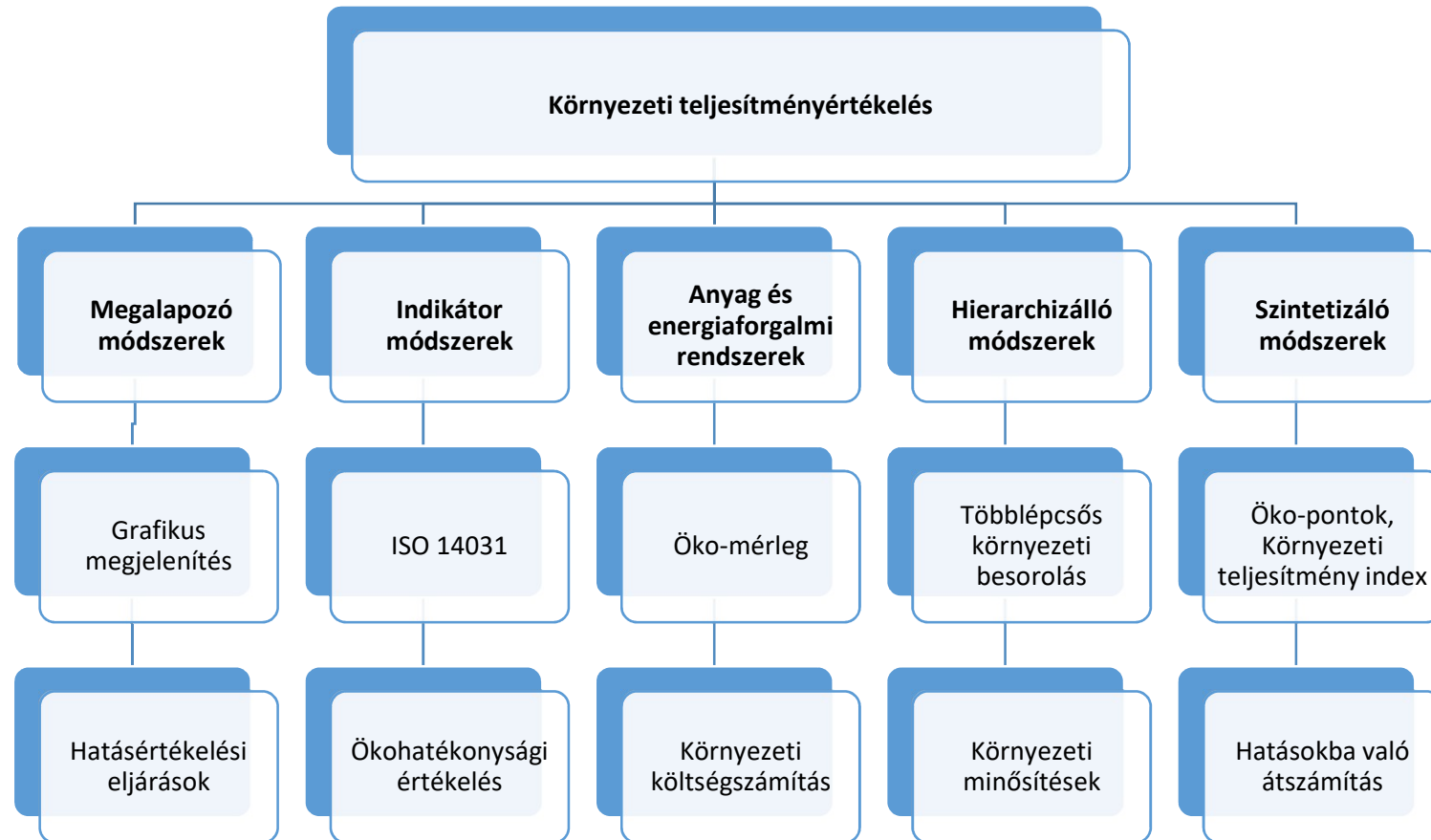
Patyomkin és valódi környezetirányítási rendszer (Winter 1997)

Környezettudatos vállalatirányítás

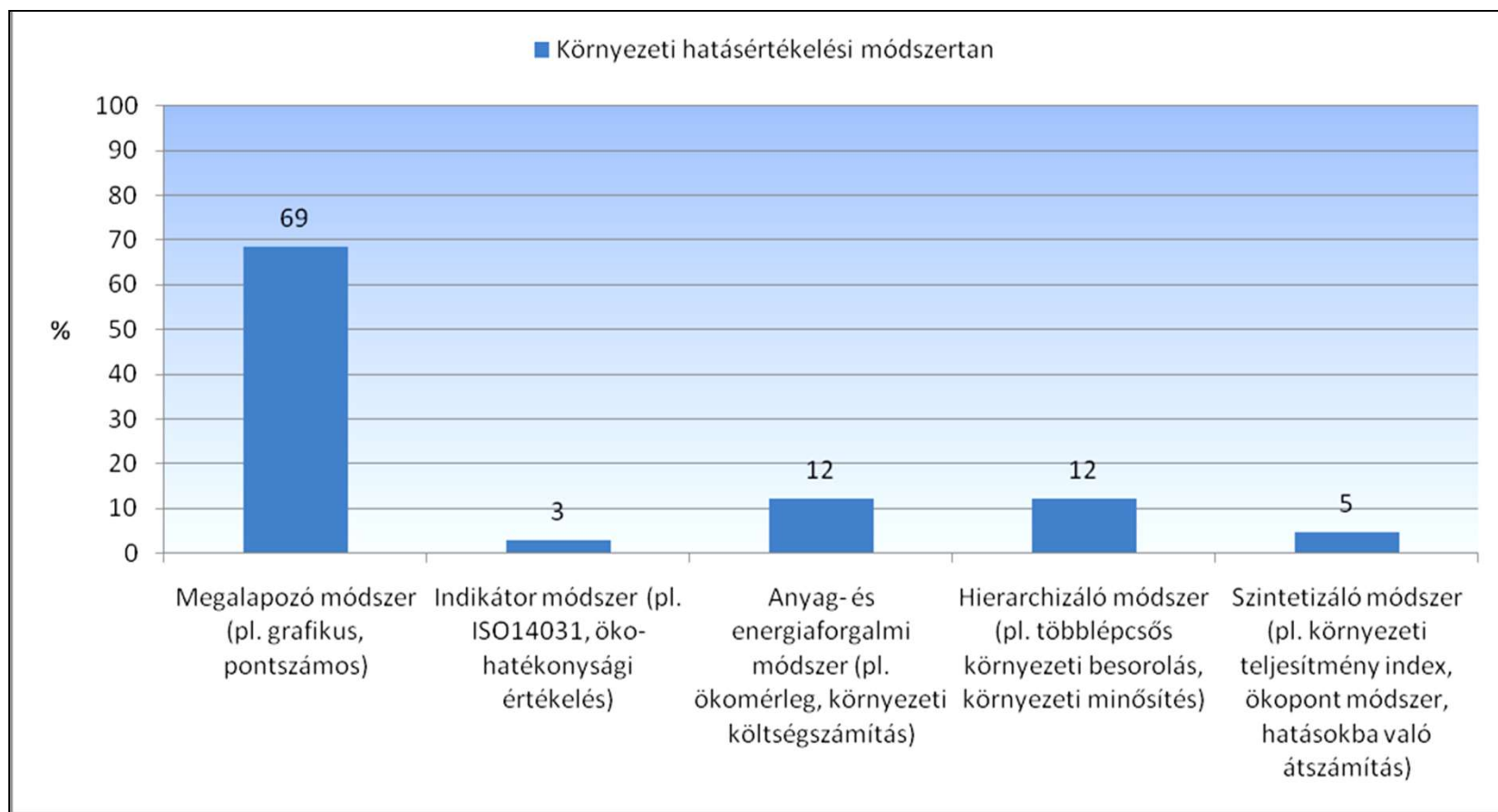
A környezetmenedzsment eszközök alkalmazási gyakorisága az egyes szervezeteknél (%) (Polgár 2012)

Környezetmenedzsment eszközök

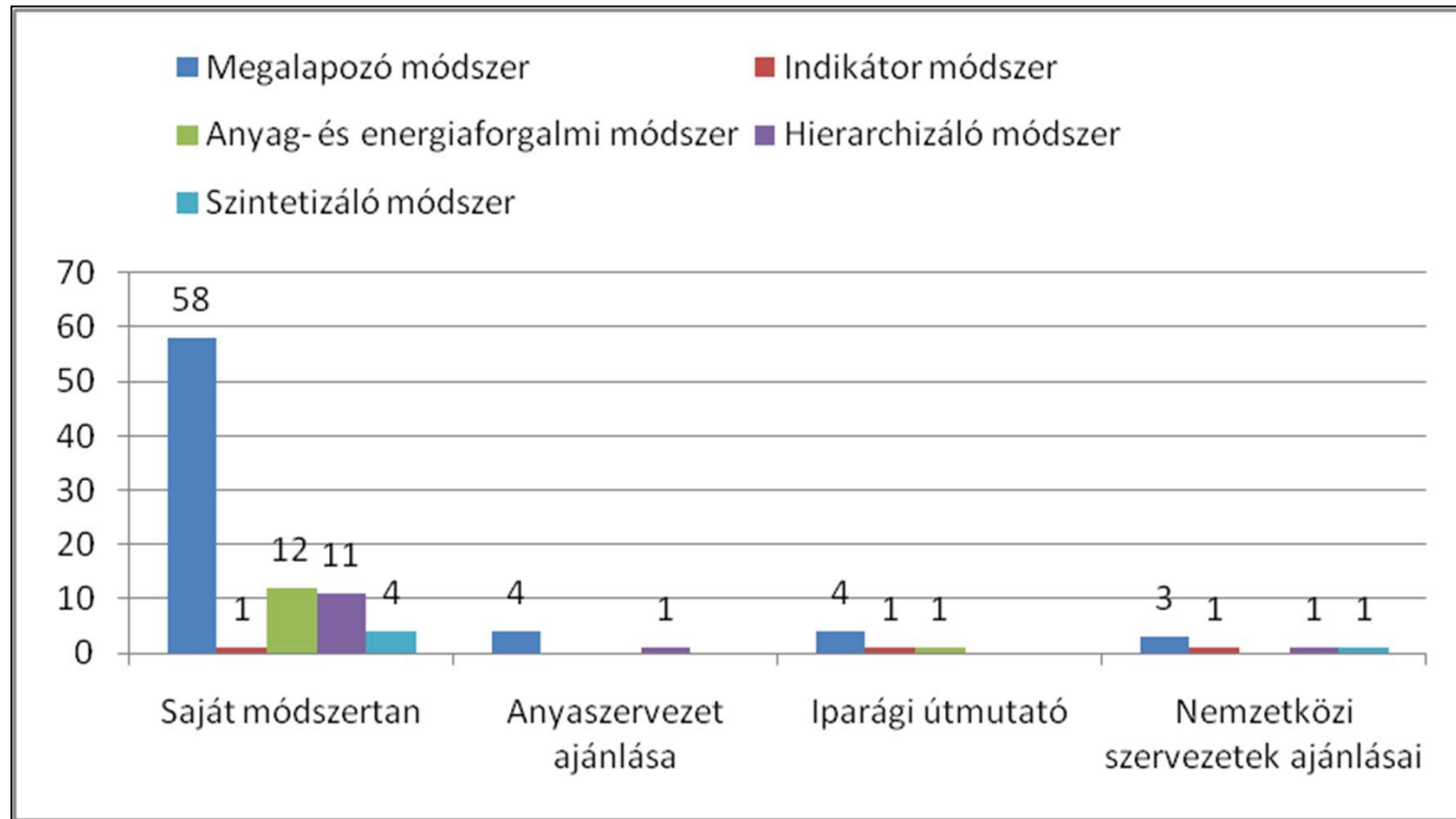
A környezeti teljesítményértékelés eszközei (Tóth 2001)

Környezetmenedzsment eszközök

Az alkalmazott hatásértékelési eljárások fejlettsége (Polgár 2012)

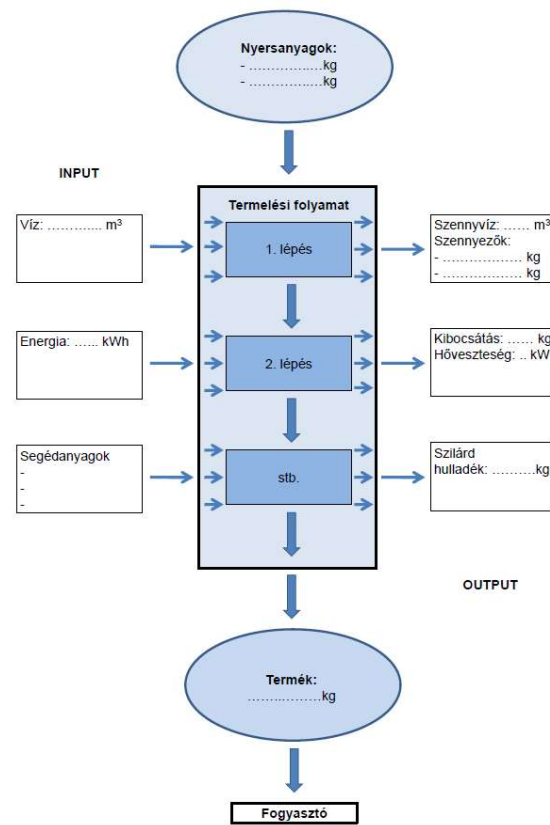
Környezetmenedzsment eszközök

A hatásértékelő módszerek eredete és fejlettsége (db) (Polgár 2012)

Környezetmenedzsment eszközök

A termelési folyamat szokásos öko-mérleg ábrázolása (Nafti – Miller 2000 idézi Tóth 2002)

ISO 14000-es szabványcsalád

- A szabványcsaládot az ISO/TC 207 technikai bizottság dolgozza ki, mely munkát az ISO/TC 207 titkárság és albizottságok keretén belül végzik el.
- A szabványcsalád felöleli:
  - a környezetmenedzsment rendszer kiépítésének alapjain túl (14001, 14004)
  - a környezeti címkézés (14020-as csoport),
  - a környezeti teljesítményértékelés (14030-as csoport),
  - az életciklus-értékelés (14040-es csoport), továbbá
  - a környezetbarát formatervezés és
  - környezeti kommunikáció (14060-as csoport) szabványait.

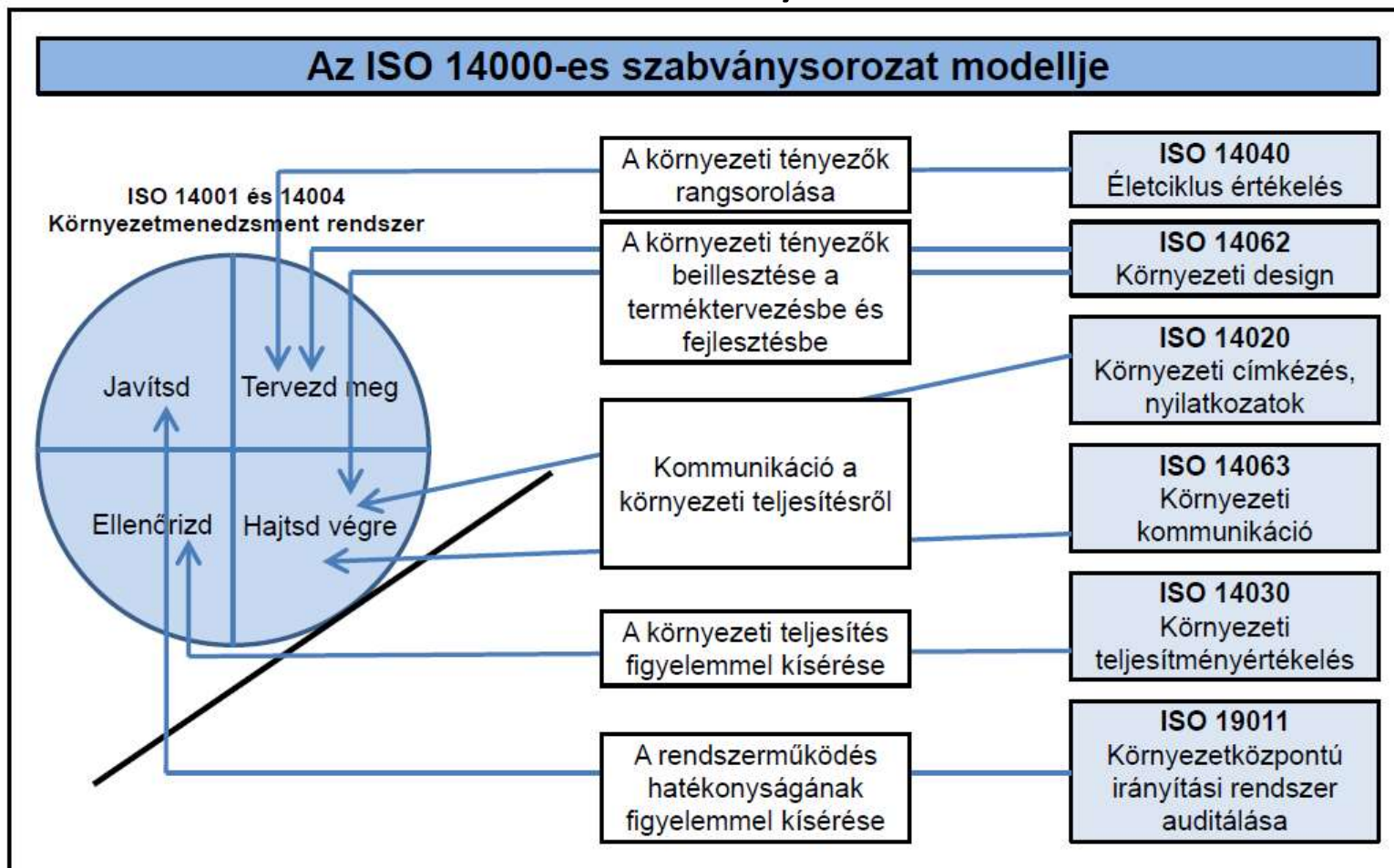

ISO 14000-es szabványcsalád

- Összegezve tehát a közelmúltban az ISO 14000-es szabványrendszer további bővülése volt megfigyelhető. Az ISO célja ezzel a lépéssel, hogy megfeleljen a modern kor követelményeinek, azaz a fenntarthatóság háromoldalú leképezésének.
- A következő szabványok jelentek meg:
  - ISO 14045, amely az öko-hatékonysági értékelést szabályozza;
  - ISO 14046, vízlábnyom számítás;
  - ISO 14051, amely az anyagáram költségszámolás (MFCA = material flow cost accounting) alapjait tartalmazza;
  - ISO 14067, a termék szénlábnyomáról (CF = carbon footprint);
  - ISO 14069, a szervezetek szénlábnyomának számításáról;
  - ISO 14005, mely a környezetmenedzsment rendszerek lépésenkénti bevezetésének segédlete, tekintettel a környezeti teljesítmény értékelésére;
  - ISO 14006, az öko-dizájnról;
  - ISO 14033, a számszerűsíthető környezeti információk összeállításáról és kommunikálásáról;
  - ISO 14034, a környezeti technológiák verifikálásáról;
  - ISO 14066, pedig az üvegházgáz hitelesítők kompetencia-követelményeiről (Rédey 2011).

ISO 14000-es szabványcsalád

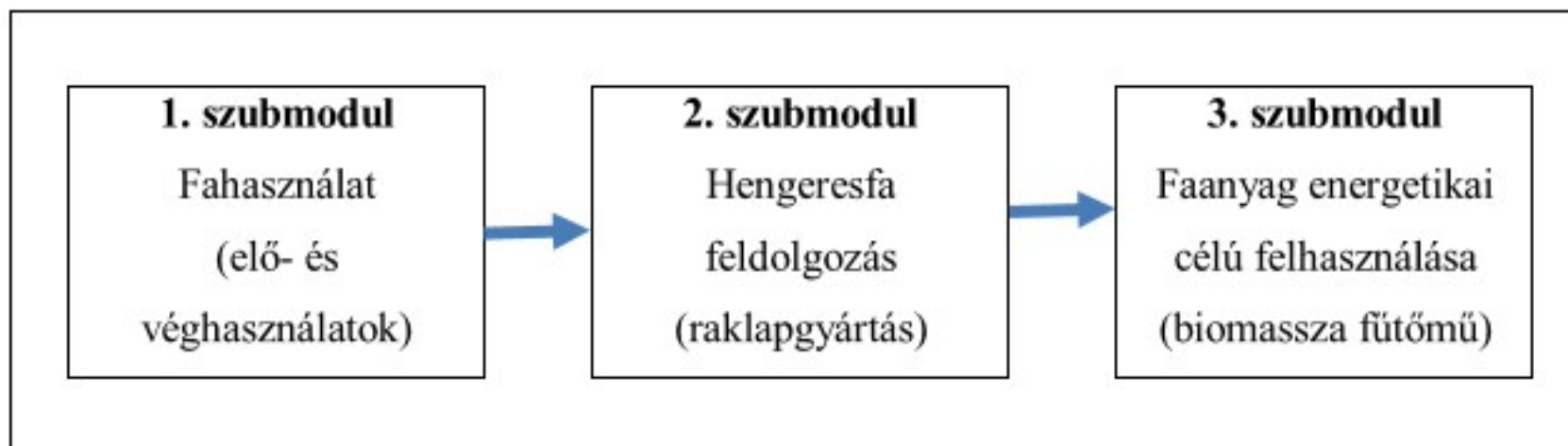
Az ISO 14000-es szabványsorozat modellje (Herczeg 2005)

Szénlábnyom számítása életciklus
elemzéssel a fahasználat, fafeldolgozás és
a faanyag energetikai célú felhasználása
esetén
(Polgár et al. 2018)

Rendszerhatár

1. ábra. Az elemzés rendszerhatára, a vizsgált konsekutív szubmodulok és kapcsolódásuk

Műveleti lépések

Tisztító vágás
Törzskiválasztó gyérités
Növedékfokozó gyérités
Véghasználat

Telepi anyagmozgatás
Prizmára vágás
Porelszívás

Üzemi anyagmozgatás
Sorozatvágás
Porelszívás

Üzemi anyagmozgatás
Hosszvágás
Telepi anyagmozgatás

Alapanyagelőállítás – faaprítás 1.
Alapanyagelőállítás – faaprítás 2.
Alapanyagelőállítás – faaprítás 3.

Anyagmozgatás 1.
Anyagmozgatás 2.
Anyagmozgatás 3.
Anyagmozgatás 4.

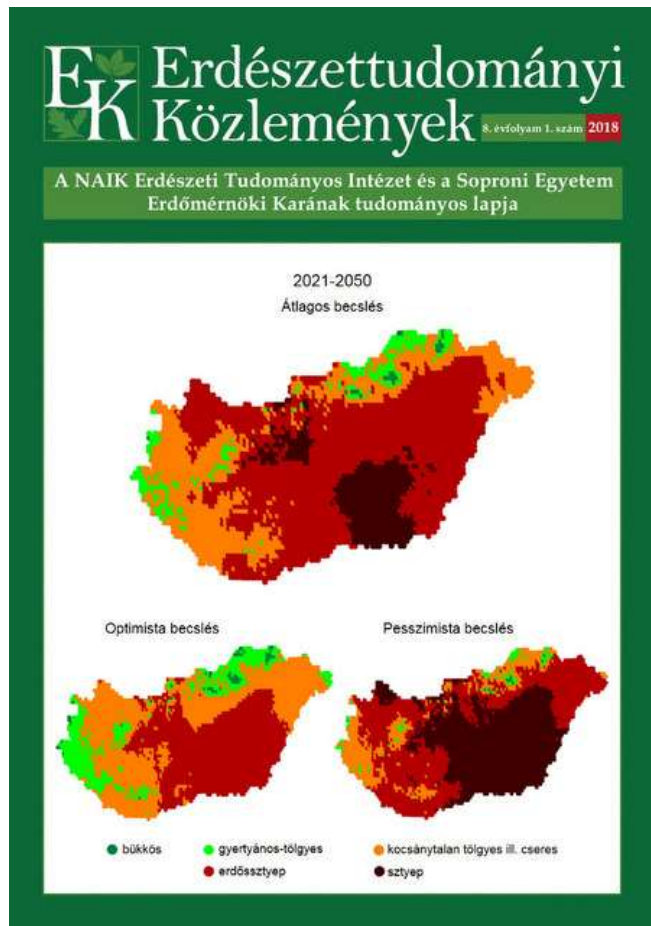
Szállítás 1.
Szállítás 2.
Szállítás 3.
Szállítás 4.

Módszertan

Eredmények

Hatásértékelés

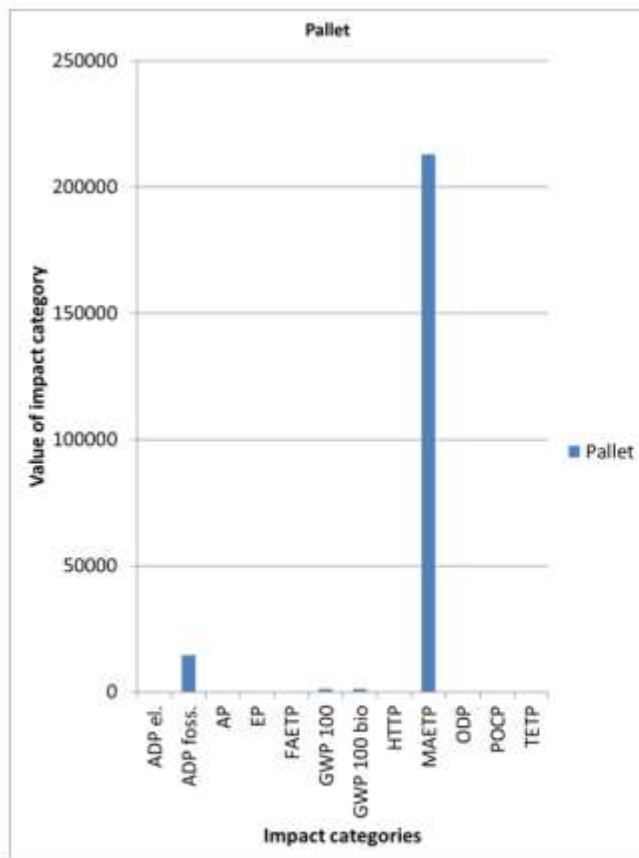

1. szubmodul: Fahasználat

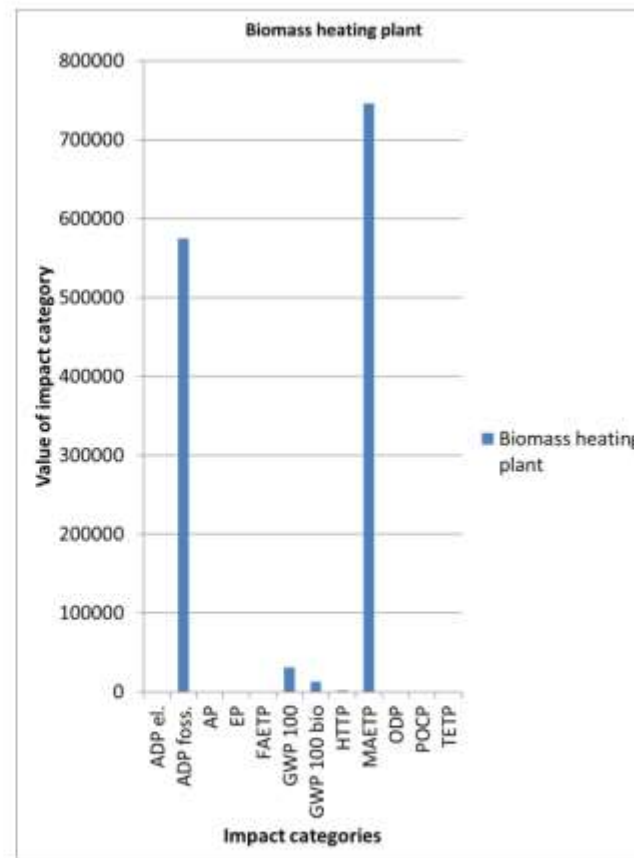
Polgár A., Pécsinger J., Horváth A., Szakálosné M. K., Horváth A. L., Rumpf J. és Kovács Z. (2018): Erdészeti technológiák szénlábnyoma és előrevetített klímakockázata. Erdészettudományi Közlemények, 8(1): 227-245. [DOI: 10.17164/EK.2018.014](https://doi.org/10.17164/EK.2018.014)

Eredmények

Hatásértékelés

2. szubmodul, hengeresfa feldolgozás

3. szubmodul, faanyag energetikai célú felhasználása

Eredmények

Szénlábnyom számítás

4. táblázat. Szénlábnyom értékek fosszilis, biotikus és abszolút dimenziókban

1-2-3. szubmodulok szénlábnyoma [kg CO ₂ -ekvivalens]												
Állomány	Fosszilis dimenzió (Technológiai folyamatok)			Teljes fosszilis		Biotikus dimenzió (Faanyag égetése)		Abszolút dimenzió			Teljes abszolút	
	1	2	3	1+2+3	%	3	%	1	2	3	1+2+3	%
nemesnyár	7449,54	4720	50800	62969,54	46	72800	54	7449,54	4720	123600	135769,54	100
luc	4403,01	4720	50800	59923,01	45	72800	55	4403,01	4720	123600	132723,01	100
tölgy	2912,89	4720	50800	58432,89	45	72800	55	2912,89	4720	123600	131232,89	100
bükk	3763,53	4720	50800	59283,53	45	72800	55	3763,53	4720	123600	132083,53	100
akác	8041,48	4720	50800	63561,48	47	72800	53	8041,48	4720	123600	136361,48	100

Rövidítések: 1 – Fahasználat; 2 – Hengeresfa feldolgozás; 3 – Faanyag energetikai célú felhasználása

Következtetések

Szénlábnyom vs. szénmegkötés

5. táblázat. Szénlábnyom vs. szénmegkötés viszonyozámai

Megközelítés	Állomány	Kidöntött állófa a teljes technológiai rotációban [bruttó m ³]	Viszonyozám		
			Fosszilis Állományra (kidöntött állófa) jellemző CO ₂ szükséglet / Szénlábnyom (fosszilis) [kg CO ₂ -Equiv.]	Biotikus Állományra (kidöntött állófa) jellemző CO ₂ szükséglet / Szénlábnyom (biotikus) [kg CO ₂ -Equiv.]	Abszolút Állományra (kidöntött állófa) jellemző CO ₂ szükséglet / Szénlábnyom (abszolút) [kg CO ₂ -Equiv.]
Mennyiségi (400 m ³)	nemesnyár	400	5,32	4,60	2,47
	luc	400	5,15	4,24	2,33
	tölgy	400	8,85	7,10	3,94
	bükk	400	9,11	7,42	4,09
	akác	400	8,18	7,14	3,81

**„Fenntarthatóság, hulladékgazdálkodás és környezetmenedzsment a faiparban
avagy Kutatástól a fejlesztésig” c. konferencia
Szombathely, 2019. november 6.**

**Köszönöm a megtisztelő
figyelmüket!**

dr. Polgár András (PhD habil.)

tanszékvezető, egy. adjunktus

polgar.andras@uni-sopron.hu

+36 30 351 7658